

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 402/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Š. S., R., Ing. K. K. a A. K., obaja bytom R., a A. F., R., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 19. mája 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 26/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. S., Ing. K. K., A. K. a A. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2009 doručená sťažnosť Š. S., R., Ing. K. K. a A. K., obaja bytom R., a A. F., R. (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 26/2008-263 z 19. mája 2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali v procesnej pozícii žalovaných v 2., 4., 5. a 6. rade v konaní vedenom pred Okresným súdom Rožňava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 75/2006, ktorého predmetom bolo určenie čiastočnej neplatnosti zmlúv o prevode vlastníctva bytov.

Konanie bolo začaté na návrh E. P. B., R. (ďalej len „žalobca“), ktorý sa domáhal vyslovenia neplatnosti ustanovení zmlúv o prevode vlastníctva bytov uzavretých 23. februára 2006 medzi žalovanými ako kupujúcimi a JUDr. J. S., správcom konkurznej podstaty úpadcu K., a. s., B., vystupujúcim v predmetnom konaní ako žalovaný v 1. rade. Išlo o ustanovenia, podľa ktorých k pozemkom zastavaným stavbou s prevádzanými bytmi a k pozemkom prísluším k týmto stavbám „*v súlade s ustanovením § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 Z. z. v platnom znení, vzniká ... právo užívania týchto parciel zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností*“. Predmetné pozemky sú totiž vlastníctvom žalobcu. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu bolo na základe týchto zmlúv zapísané príslušným orgánom do katastra nehnuteľností.

Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 75/2006-203 z 12. novembra 2007 vyhovel žalobcovmu návrhu tak, že vyslovil neplatnosť sporných ustanovení zmlúv o prevode vlastníctva bytov, a rozhodol, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu na pozemkoch v prospech sťažovateľov nevzniklo.

Okresný súd v priebehu konania riešil otázku povahy stavby so súpisným číslom 1065, v ktorej sa predmetné byty nachádzali, a to z hľadiska toho, či ide o bytový dom so štyrmi bytmi, alebo ide o štyri rodinné domy. Po vykonanom dokazovaní (oboznámenie sa so súvisiacim spisom, výsluch zástupcu znaleckého ústavu, ktorý v súvisiacom konaní podával znalecký posudok) dospel okresný súd ku skutkovému zisteniu, že spornú stavbu „*je potrebné považovať za rodinné domy v radovej zástavbe s jedným bytom*“.

Okresný súd odôvodnil svoj skutkový záver zistením, že „*bytové jednotky nemajú žiadne spoločné priestory a zariadenia ani spoločný vchod z verejnej komunikácie,*

schodište. Každá bytová jednotka má vlastný bytový vchod, samostatnú kotolňu, pivnicu. Jednotlivé bytové jednotky sú od seba oddelené dvojitými stenami a strechy jednotlivých bytových jednotiek sú tiež oddelené.“. Okresný súd tiež poukázal na skutočnosť, že „štvrtá bytová jednotka, nachádzajúca sa na parcele č. 5047/4 bola predaná ako rodinný dom ešte v roku 2000. Kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k tomuto rodinnému domu Správa katastra R. zapísala a povolila vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – rodinného domu v prospech nového vlastníka.“.

Okresný súd sa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal aj so skutočnosťou vydania kolaudačného rozhodnutia Odborom výstavby Mestského národného výboru v R. z roku 1972, ktorým sa povolilo „*používať budovu ... 4 byt. jednotky Štátneho majetku v obci R.*“. Podľa okresného súdu „*od vydania kolaudačného rozhodnutia charakter stavby sa nezmenil, budova a štyri bytové jednotky nachádzajúce sa v nej sa od kolaudácie používajú na bývanie, preto nie je potrebné v správnom konaní vydať rozhodnutie o zmene charakteru stavby v zmysle § 85 Zákona č. 50/1976 Zb. – stavebného zákona, ale je potrebné ustáliť, či bytové jednotky sa nachádzajú v rodinných domoch alebo v obytnom dome“.*

Vzhľadom na už citované ťažiskové skutkové zistenie okresný súd konštatoval rozpor predmetných zmlúv o prevode vlastníctva bytov so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o vlastníctve bytov*“), z čoho plynula aj neplatnosť zmluvných ustanovení, ktoré žalobou napadol žalobca.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie zdôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnymi skutkovými zisteniami, ku ktorým dospel okresný súd na základe vykonaného dokazovania.

V odvolaní argumentovali predovšetkým viazanosťou okresného súdu už uvedeným kolaudačným rozhodnutím z roku 1972, ktorým bolo udelené „*stavebníkovi predmetného domu, povolenie používať budovu, štyri bytové jednotky štátneho majetku Obci R. Predmetné rozhodnutie sa odvoláva na rozhodnutie o prípustnosti stavby vydané odborom*

výstavby MsNV R. pod č. výst. 1424/70, je teda nesporné, že rozhodnutím o udelení povolenia na užívanie budovy bola vzaná do užívania jedna stavba, ktorá obsahovala štyri bytové jednotky Štátneho majetku R. Existencia jediného rozhodnutia, ktoré rozhodlo o užívaní celej budovy ako jednej stavby vylučuje možnosť, aby predmetným rozhodnutím boli dané do užívania štyri rodinné domy, keďže by išlo o štyri samostatné budovy stavby, na čo predmetné rozhodnutie nedáva žiadny základ. Zároveň je tam uvedené, že novostavba obdrží popisné číslo od MsNV. Aj z toho vyplýva, že išlo o jednu novostavbu, ktorej malo byť a ako je to nesporne z vykonaného dokazovania preukázané aj bolo pridelené jedno súpisné číslo. Rovnako nesporné ... je aj to, že nedošlo k zmene tohto rozhodnutia, teda budova je naďalej stavbou so štyrmi bytovými jednotkami, teda bytovým domom.“. Okresný súd sa mal podľa § 135 ods. 2 druhej vety zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) cítiť viazaný kolaudačným rozhodnutím z roku 1972 v tom zmysle, že sporná stavba je bytovým domom.

Sťažovatelia v odvolaní tiež polemizovali s hodnotením výpovede znalca okresným súdom. Podľa ich názoru „záver výpovede znalca je taký, že predmetná budova je obytná budova so štyrmi bytovými jednotkami“. Závery okresného súdu, že predmetná stavba nemá žiadne spoločné časti, „sú svojvoľné, pretože súd posúdil apriorne stavbu ako rodinné domy a vychádzajúc z tohto názoru usúdil, že obvodové múry, strecha, základy, nie sú spoločnými časťami predmetného bytového domu. Tento záver je v rozpore s rozhodnutím príslušného stavebného orgánu.“.

Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 26/2008-263 z 19. mája 2009 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu tak, ako mu to umožňuje § 219 ods. 2 OSP, pričom dodal, že „samotnou výpoveďou žalovaných na súde prvého stupňa bolo preukázané, že nimi odkúpené a v súčasnosti užívané byty nespĺňajú podmienky stanovené § 2 ods. 2 zák. č. 182/1993 Z. z. ... Tieto byty nemajú spoločné zariadenia, ktoré by mohli byť v podielovom spoluvlastníctve vlastníkov bytov, pretože ako vypovedali odporcovia, každý jeden byt je samostatne napojený na verejný vodovod, kanalizáciu a elektrickú energiu cez samostatné prípojky a meracie zariadenia. Táto skutočnosť vyplýva aj z prednesu Ing. H., zástupcu Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline, ktorý spracoval znalecký posudok pre potreby

konania keď konštatoval, že stavba pod súpisným č. 1065 podľa zápisu v posudku je uvedená ako obytný dom so štyrmi obytnými jednotkami, pričom správne malo ísť o budovu so štyrmi bytovými jednotkami, čo je konštatácia kolaudačného rozhodnutia.“.

Porušenie svojich v sťažnosti označených základných práv vidia sťažovatelia v nerešpektovaní ustanovenia § 135 ods. 2 druhej vety OSP, pretože „*odvolací a prvostupňový súd sa odchyľili od rozhodnutia, ktoré v predmetnej veci vydal orgán, v ktorého pôsobnosti bolo vydať kolaudačné rozhodnutie*“. S poukazom na súvisiacu judikatúru všeobecných súdov i ústavného súdu sťažovatelia uzavreli, že „*tak prvostupňový ako aj odvolací súd boli povinní vychádzať z označeného rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 135 ods. 2 O.s.p., bez možnosti vytvoriť si vlastný právny názor o tom vo forme predbežnej otázky. V tomto konaní nebol ani prvostupňový, ani odvolací súd oprávnený zmeniť svojvoľne a na základe svojho uváženia charakter stavby, o charaktere ktorej existuje rozhodnutie, ktoré nebolo v správnom konaní zmenené.*“.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie v náleze vyslovil:

„Právo sťažovateľov

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 prvá veta Dohovoru a právo konať zákonom predpísaným spôsobom pred súdom zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 6 Co 26/2008-263 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 26/2008-263 zo dňa 19.5.2009 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľom všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom ...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym

režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd už viackrát vyslovil názor (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 23/06), že obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). A contrario, ak všeobecný súd koná v rozpore s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v súdnom konaní, môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd stabilne judikuje, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ

namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovatelia odvádzali porušenie základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie z tvrdeného nerešpektovania § 135 ods. 2 druhej vety OSP konajúcimi súdmi.

Podľa § 135 ods. 1 OSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Podľa § 135 ods. 2 OSP inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Aj keď ústavný súd z hľadiska zakotvenia svojich kompetencií v ústave nepredstavuje ďalšiu inštanciu v systéme všeobecného súdnictva, a preto skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom jeho kontroly iba v prípade ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti späté s porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06), v posudzovanom prípade bolo potrebné zamerať sa na hodnotenie kolaudačného rozhodnutia z roku 1972 konajúcimi súdmi, pretože práve toto hodnotenie sťažovatelia považovali za prejav svojvôle všeobecných súdov spojený s porušením zákona (§ 135 ods. 2 OSP), čo by mohlo viesť k záveru o porušení ich základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

Z obsahu kolaudačného rozhodnutia, ktoré sťažovatelia priložili k svojej sťažnosti, vyplýva, že ním bolo v prospech Okresného výstavbového družstva R. udelené povolenie „*používať budovu ... 4. byt. jednotky Štátneho majetku v obci R.*“. Podľa názoru ústavného súdu z uvedenej formulácie nie je možné bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť, že stavba, ktorej užívanie bolo povolené podľa právnych predpisov platných a účinných v roku 1972, je bytovým domom spĺňajúcim znaky exaktne vymedzené zákonom o vlastníctve bytov. Ústavný súd tu poukazuje na vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľov, ktoré zrekapituloval krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku (strana 8) a z ktorého vyplýva odlišný právny režim stavieb v roku 1972 v porovnaní s právnou úpravou v súčasnosti. Navyše predmetné kolaudačné rozhodnutie hovorí o „budove“ bez toho, aby jednoznačne uviedlo, o aký druh stavby v kontexte v tom čase účinných právnych predpisov ide.

Preto bolo správne, ak okresný súd a krajský súd dokazovanie zamerali na zistenie jednoznačného záveru o charaktere spornej stavby bez toho, že by sa cítili viazaní predmetným kolaudačným rozhodnutím práve v tejto otázke.

Skutkové závery, ku ktorým potom konajúce súdy (predovšetkým okresný súd) dospeli, nepovažuje ústavný súd za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Vychádzali zo skutkových okolností plynúcich zo súvisiaceho súdneho spisu doplnených výsluchom znalca. Výsledky, ku ktorým potom dospeli, riadne odôvodnili poukazom na detailné stavebno-technické charakteristiky spornej stavby doplnené i o skutočnosti uvedené v súvisiacom súdnom spise, z ktorých vyplýva predaj jednej z dotknutých bytových jednotiek v roku 2000 ako rodinného domu, ale aj písomné vyjadrenie Okresného úradu v R. z roku 1999 o tom, že ide o rodinné domy v radovej zástavbe.

Preto, ak konajúce súdy po vyhodnotení uvedených dôkazov samostatne, ale aj v ich vzájomných súvislostiach dospeli k záveru, že predmetnú stavbu tvoria rodinné domy a že nejde o bytový dom podľa zákona o vlastníctve bytov, nemožno ich záver hodnotiť ako porušujúci § 135 ods. 2 OSP, keďže na aplikáciu tohto ustanovenia v posudzovanom prípade nedávalo kolaudačné rozhodnutie z roku 1972 potrebný základ.

Rozsudok krajského súdu, ktorý bol sťažovateľmi označený za porušovateľa ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorý v plnom rozsahu odkázal na skutkové a právne závery okresného súdu podľa § 219 ods. 2 OSP, nesignalizuje žiadnu možnosť porušenia uvedených práv sťažovateľov, čo je dôvodom na odmietnutie ich sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľov vznesenými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2009